

Szerkesztőségi iroda:
 Csik-Szereda
Györgyjakab Márton
 könyvkereskedése
 hová
 a lap szellemi részét illető
 közlemények,
 előfizetés pénzek és hír-
 detések küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.
 MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előfizetési ár:
 Egész évre 4 ft.
 (Külföldre) 6 ft.
 Félévre 2 ft.
 Negyedévre 1 ft.
 Hirdetési díjak
 a legolcsóbban számítottan
 Bélyegdíjért külön minden
 beiktatásánál 30 kr.
 Nyitvtéri cikkek
 soronként 10 kr-rt közöl-
 tetnek.

Felelős szerkesztő: Dr. Bocskor Béla,

Kiadó tulajdonos: Györgyjakab Márton.

FŐMUNKATÁRSÁK: Hochschild Lajos Gyergyóban.

Vitos Mózes a központban.

Embery Arpád Udvarhelymegyében.

Türelmünk.

A közmondás azt tartja: a türelem rózsát terem. Ha ez igaz, akkor el kell jönnie az időnek, mikor a székelység földje rózsákkal lesz behintve, mert érdekei iránt türelmesebb vidéket nem lehet felmutatni, mint a székelyföld.

Nem azért mintha kicsinyelőkönkünk s érdekeinket nem tartanók beillőnek az országos érdekek keretébe, hanem türelmesek vagyunk, mert megtanultunk várni és remélni.

Azt láthattuk elégszer, hogy más vidékek nem mennek oly messze a türelemben. Mikor csak alkalom van rá s még azonkívül is, erélyesen hozzá fognak bajiak orvoslásának a sürgetéséhez. A mostani költségvetés tárgyalása során is így cselekedtek az északi felvidék képviselői, úgy, hogy a felvidék érdekei szembeütközve kidomborodtak a költségvetés megvitatása alkalmával.

Ha képviselőinknek feladata az országos érdekek mellett vidékük érdekeit is képviselni: akkor az északi felföld képviselői dicséretesen megtették kötelességüket. Ők vidékük állapotait minden oldalról teljesen megvilágították s feltárták sebeiket. Kimutatták, hogy közgazdaságuk minden ágában mennyi veszteséget hoztak reájok az utóbbi évek, hogy különösen mily súlyos csapás érte iparukat, az iparnak különösen azon ágait, melyek a szegényebb nép számára a megélhetés egyedüli forrásait teszik. Feltűntették azt is, hogy a tótok kivándorlása már-már gyógyíthatatlan sebbé fajult.

Ezekhez hasonló bajok a székelyföldön is vannak, sőt itt még súlyosabban alakban mutatkoznak s a költségvetés során még tapasztalhattuk, hogy a felvidéki képviselőkhez hasonlóan kardot rántottak volna képviselőink valamennyien érdekeink mellett.

Igaz, hogy a képviselő tulajdonképen országos képviselettel van megbizva, de azt hisszük, lehet, sőt szükséges is kivált, a mikor arra alkalom nyílik, küzdeni a vidék különös érdekeiért; s ezt meg lehet tenni a nélkül is, hogy azzal a képviselő a haza beszélszélés vádját vonná magára.

Népitnk megélhetésének forrásai nálunk még jobban apadoznak, mint az északi vidéken. S az ipar, melyet ők olyannyira előtérbe helyeznek, nálunk egyfelől hovatovább szűkebb térre szorul; másfelől pedig a kezdetleges ősi formából nem bír kibontakozni.

Igaz, hogy a civilizáció, a haladás a gyáripar s tőkék uralmát teremtette meg, s ezek mindenütt nagy csapásokat mérnek a kézmű-, a kis- és házi iparra, de nálunk a veszteséget érezhetőbbé tette a romániai vámháború is.

Az a vidék, mely a vöröstoronyi szorostól a tölgyesi szorosig terjed, a kis- és házi iparra nagyon is rá van utalva, s addig, míg Romániába a kivitel élénk volt, különösen a városokban meglehetősen ment minden, ma e városok tengődésre vannak kárhóztatva.

Népitnk kivándorlásában is nagyobb veszély rejlik, mint az északi vidék lakóinak kivándorlásában. A felvidéki tót kimegy ugyan Amerikába, de az is igaz, hogy onnan a nagyobb része pénzt küldöz haza s pénzzel tér vissza s mint a birtokvételek bizonyítják, nagyon sok kis birtokot vesznek meg az Amerikából visszatért munkások.

A székely is kénytelen kivándorolni. Az ő kivándorlása azonban rosszabb esélyekkel jár. Románia nem oly aranybánya mint Amerika. A napszám Romániában kisebb s több a zaklatás. Itt tehát a székely kevés pénzt gyűjtögethet meg; annyit

bizonyára nem, hogy haza térve, abból birtokot vehessen. A székely könnyebben is kiinn marad, mert csak a „szomszédban“ telepedik le s könnyeben fenn tudja tartani, övével az összeköttetést. Bukurest, Galaczl, Jassy stb magyar székely lakossága évről évre azért szaporodik oly nagy arányban.

Arról is meg lehet mindenki győződve, hogy a székelyföld érdeke a szó igaz értelmében állami érdek. A keleti magyarságot különösen a székely tartja fenn a románosság tömegében. Erdélyt csakis a székelyekkel lehet megtartani a magyar haza számára; a székelység érdekeinek elhanyagolásával kockáztatnák az állami érdeket s elveszítenék Erdélyt az olálság javára.

Állami szempontból is örülnünk kell tehát minden oly intézkedésnek, mely a székelység megerősítésére, a létfenntartás megkönnyebbitésére szolgál. Ezen cél előmozdítására kívánnak hatni azon intézkedéssel is, melylyel megyénkben megalakították az iparfejlesztő-bizottságot. E bizottság hivatala lesz egyfelől az iparnak alkalmas teret teremteni, a siker útjait egyengetni; másfelől az állam támogatását kinyerni. Feladata szép, munkája pedig sok lesz; mert megyénkben az iparnak minden ága javításra vár. Különösen a gyáripar, a kisipar, a házi ipar, az ipari szakoktatás, a munkakiállítások lesznek azon kiemelkedőbb pontok, melyek közül a nagyobb erővel megindítandó ipari akció mozogni fog.

Társadalmunknak pedig továbbra is meg lesz a türelme bevárni az eredményeket, e hagyományos türelemmel azonban a közreműködést is egyesíteni kell; mert erőteljes fellendülésről csak ott lehet szó, hol a tényezők között legerősebb maga a társadalom. *

A „CSIKI LAPOK“ TÁRCZÁJA.

Utazásom Csik-Szeredától Nancyig.

— Velence. —

V.

A Márkustérrel még nem végeztünk. Ott láthattuk Velence egyik érdekességét, az üvegyártást a Tessolini-féle gyárban, a hová kivételesen ingyenes a bemenet. Mert az a legkellemesebb Olaszország szerte, hogy akár merre megy az ember, akármit akar megnézni, fizetni... fizetni kell. Akár zsebbe se tegye a tárczáját. S ha még meg volna szabva az ár, megjárna. De az olasz rosszabb a zsidónál; minden alkalommal kell. Ha a felét megígérik, könnyen a nyakunkba sózzák. Harmad árát kell igérni mindennek.

Az üvegyártás terén Velence régóta legelő áll. A velencei tükrök minden regényben előfordulnak. Igen, mert kiváltkép a tükrőgyártásban volt utólrhetlen. A Tessolini-féle gyárban üvegnemü készül, elkezdve a legegyszerűbb illatos üvegtől a fehér vagy aranszínbe játszó tizenkét személyre készült leguemesebb asztalkészletig. Ez az ipar a fantasztikus képzelet megragadó diadala, melyet a keleti jelleg még fantasztikusabbá tesz. A levelekkel és virágokkal körülfont üveg csillárok és gyertyatartók kivált villamos fény mellett valóságos tündér játékokat játszanak. Készülnek még mindenféle mozaiktárgyak, szobadiszkek, miket az élénk olasz képzelet ki tud gondolni. Itt láttam, hogy lehet fanni, szólni az üvegből. A megolvasztott üveg ép oly finom szálát ad, mint a selyem. Előbb nagy orsóra

hajtják fel a finom szálát, aztán arról sokféle csecsebecsének feldolgozzák.

A márkustéri nevezetességek megtekintésével délelőttünk elfogyott. A téli délután rövid, sietnünk kellett hát, hogy a mi még érdekes Velenceben, megtekinthessük. Nyakunkba vettük a várost és jártunk templomból ki, templomba be: Velencének majdnem valamennyi temploma érdekes régiségek tárháza. Régi mesterek oltárképeivel, szobraival mindenütt találkozunk. Különös érdekességei a velencei főurak, főpapok és művészek siremlékei, megdíszitve szobrokkal s reliefekkel. A legutolsó templomban is van valami megtekintésre méltó tárgy; mert a hová az olasz kezét teszi, ott hagyja az izlés és művészet nyomát. Még a templom kapuja a sekrestye ajtaja is teljes tele van remekeknél remekebb faragványokkal. Nincs egyetlen pont templomunkban, mely ne ragadná meg művészi szépségével a szemet. Mikor az Istennek és szentjeinek tiszteletéről van szó, az olasz nem fukarkodik, feláldozza filléreit, az Isten kegyelméből való művész pedig legmagasabb ihletsége termékeivel halmozza el Isten házáat. Az isteni sugarat visszalöveli arra, a kitől nyerte. Vallásos buzgalma nem engedi, hogy Isten alábbvaló épületben lakják, mint az ember.

Gyalogszerrel eljöttünk a pályaudvar mellett levő Gli Scalzi templomhoz. Itt felültünk Velence gőzvasutjára, a propellerre s azon utaztunk végig a Canal Granden, a nagy csatornán, mely Velence legszelesebb, leg hosszabb és legszebb utcája. Jobbra-balra palotasorok futnak el. A csatorna közepén van a híres Rialtó,

Velence legnagyobb hidja. A Canal Grandon végeig utaztunk propelleren, hogy megnézzük Velence egyik legszebb templomát, a Santa Maria della Salute-t. E templomtól néhány házzal odább van egy ránc nézve annyiból érdekes palota, hogy magyar ember lakja, a Zichy-Eszterházy-féle palota.

A templomjárással végezvén, Velencének még egy érdekessége volt hátra, a csipkeszővőiskola. Az olasz kormány nagy gondal ápolja ezt az iskolát: Margit olasz királyasszony pártfogása alatt áll. 300—350 tíz-tizennyolcz éves leány dolgozik benne. Ha valahol, itt lehet tanulmányozni az olasz női típust; itt, a hol képviselve van a cigánybarnától a legszőkébbig minden fajta. Pajzán nevetéstől harsog a terem; az olasz nő munka közben is tud vidám lenni. Az idősebbek olyan kaczer pillantásokat vetettek ránk, hogy kitanult színésznőnek is becsületére vált volna. Szinte kedvünk lett volna megcírogatni mosolygós arcukat, ha a paraszatos ruhába öltözött, méltóságos tartású tanítóunktól nem tartottunk volna. Így hát beértük azzal, hogy visszamosolyogtunk.

A leányok öltözetje jobbadán egyforma; fürtös, bodros haj, üvegyöngyös nyak, rövid, módos szoknya, mely alól izléses lábacsok kandiálnak ki.

Alacsony székeken ülnek, a dobforma szerzőt térdök között tartják. A mintát letűzik s az apró-cseprő orsókat oly ügyesen hányják össze-vissza, szinte élvezet nézni. A munka igen lassu és vesződéses. Egy-egy méter széles csipkén 2—3 hónapig is eldolgozik egy-egy leány.

Az utóbbi egyéb tekintetben megfelelt volna a kívánalmaknak, azonban szilajsága miatt ki kellett mustrálni.

A tenyésztésre alkalmatlanoknak talált állatokra vonatkozólag bírálóbizottság elhatározta, hogy az illetékes főszolgabírák értesítesenek a kihérés foganatosítására céljából.

A többi bikák megbírálására azok fiatalasága miatt a bírálóbizottság ezen alkalommal nem terjeszkedett ki.

A tenyészkepes bikák közül a helyszínen megvásároltak 6 darabot. Csik-Taplocza község számára megvételre a gazdasági egyesület egyik bikája 250 frtért és az Incze Ignác bikája 245 frtért. Csicsó község előjárósága a Lukács József bikáját vette meg 260 frtért. Csik-Szentmihály község részére a gazdasági egyesület másik bikája vétetett meg szintén 250 frtért. Csik-Szentdomokos község az Ágoston Péter bikáját vette meg 230 frtért. A vásárt a megyei gazdasági egyesület közvetítette, a mennyiben a bikák vételárát a tulajdonosoknak teljesen kifizette s a községeknek ugyanannyi árban részletfizetés mellett adta át.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL*)

Nyílt kérdés Csodó István husfogyasztó szövetségi elnök urhoz.

Kérdjük a husfogyasztó szervezetet t. elnökét, van-e szándéka a már két év előtt beszüntetett husfogyasztó szervezetet számadását a felülvizsgáló-bizottság észrevételeivel közgyűlés elé terjesztetni? Továbbá a pénzmaradék felosztása, a részvények s szelvények kifizetése — mert csak részben vannak kifizetve — és a szövetségi felszervevények értékesítése iránt a közgyűlés összehívása által intézkedni van-e szándéka?

Több szövetségi tag.

*) Ezen rovat alatt megjelent közleményekért csak a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget a Szerk.

Eladó 4 db 2 éves jó és szép

K A N

(Bagoner-faj)

Cs.-Szenttamáson Fejér Endre plebánosnál.

Szám 398—893.

Arlejtési hirdetmény.

Csik-Szentmárton és Csekefalva községek közös képviselőtestületének határozata és felsőbb hatósági jóváhagyás folytán a két község által egy emeletes iskolaház fog építtetni. A két község ezen építéshez a szükséges követ, téglát, homokot és fát fogja adni.

A kikiáltási ár 13686 frt 86 krban állapított meg.

Ezen építésre ezennel árlejtés hirdettek és annak a Csik-Szentmárton és Csekefalva községek közös házánaól leendő megtartására határnapul folyó 1893. évi április hó 3-ának délutáni 2 órája tüzetik ki.

Ennélfogva mindazok, kik a fennebb leirt építkezést elnyerni ohajtják, kötelesek lesznek az árlejtésnél megállapított 13686 frt 86 kr összegnek 10%-át az árverező bizottság kezébe akár készpénzben, akár óvadékképes értékpapirokban az árlejtést megelőzőleg letenni, mely összeg a legkevesebb árért vállalkozótól, mint biztosíték benntartatik, a többi pályázóé pedig visszaadatik.

Az építési tervezet u. m. tervrajz, költségvetés, előmérték és a feltételek a csik-csekefalvi körjegyzői irodában bármikor megtekinthetők.

A két község előjárósága.

Csik-Szentmárton és Csekefalván, 1893. márczius hó 9-én.

Albert Máté Kóncsag István
bíró. bíró.

1—2 **Sándor Izsák**
körjegyző.

Hirdetmény.

A csiksomlyói római katolikus tanítóképezde helyiségei a folyó évi iskolai nagy szünet idő alatt újra padlóztatnak. Ezen munkát, melynek költsége 463 frt 50 krral van előirányozva, szóbeli nyilvános

á r l e j t é s

utján adom ki, mely április 4-én d. n. 2 órakor (zóna) fog megtartatni az intézet zenetermében.

Az érdekelteknek ide vonatkozó tájékoztatást mindenkor készségesen nyújtok.

Csik-Somlyón, 1893. márczius 20-án.

Földes József
igazgató.

EPILEPSIA

(34—52) (ESKÓR)

viSSzaesés nélkül gyógyítható.

A tudomány eme csodás sikere ezer és ezer alkalommal bebizonyult.

Bővebb értesítést ad postabélyeg be- küldése mellett

„Office Sanitas“ Paris
30, Faubourg Montmartre.

ALBERT BALÁZS

Csik-Szeredában.

Ajánl magyar gyors főzöt, szabad petroleum edényt, madár kalitkát, kutya lánczot.

Pisztolyok-, revolverek-, minden fajta töltényeket, Wenzel, Wernd és Kropacsek revolver- és szobafegyvereket. Hitelesített bádóg ürmérőt, kávéfőzöt, czukor- és kávédobozt.

Egész friss lóhere, luczerna és czukorrépa magvakat a leg- olesőbb napi áron.

Szobapadló mázat, melyet mindenki önmaga végezhet, 3 óra alatt szárad.

KEDVEZŐ RÉSZLETFIZETÉSRE:

1—3

- 1 darab Warmand rendszerü szobafegyvert 9 frt 50 krért.
- 1 Wernd hátultöltő szuronyos fegyvert 6 frt 50 krért.
- 1 Wenzel " " 6 frt 25 krért.

Gazdaközönségünk

szives figyelmébe ajánljuk 1892. évi, csakis saját, általunk több éven át sikeresen termelt vetőmagvainkat; a budapesti m. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás által leplombozott zsákokban, hivatalos tisztasági és csiraképességi, löherénél azonkívül aranykamentességi bizonyítvánnyal:

- 1. Vörös löherét 100 kiló) 76 forint.
- arankamentes, nagyszemü plombozva)
- 10. 25, 50, 100 kilós zsákokban vörös löhere 5 kilós postazsák 4
- 2. Baltacím Esparzet) 100 kiló 18
- plombozva 50 kilós zsákokban)
- 3. Drassói tavaszi búza) 100 kiló 8
- plombozva 80 kilós zásokban)
- 4. Fehér csillagfürt) 100 kiló 8
- plombozva 100 kilós zsákokban)
- 5. Lóbab) 100 kiló 8
- plombozva 100 kilós zsákokban)
- 6. Opium mák) 5
- fehér, zárt toku, óriás, 5 kilós postazsák)
- 7. Richter-féle Imperator burgonya 100 kiló 5 forint.
- 8. Paulsen-féle kék óriás burgonya 5 kilós postazsák 1 forint.
- 9. Nonplusultra kövér caemegeasajt 4 kilós postacsomagban 3 frt.

Árak Alvinczen. Küldés utánvétellel. Zsákok belemérve, nem számíttatnak.

Gróf Teleki Arvéd drassói uradalma intézősége.
Alsófehérmegye, u. p. Szerdahely.

5—10